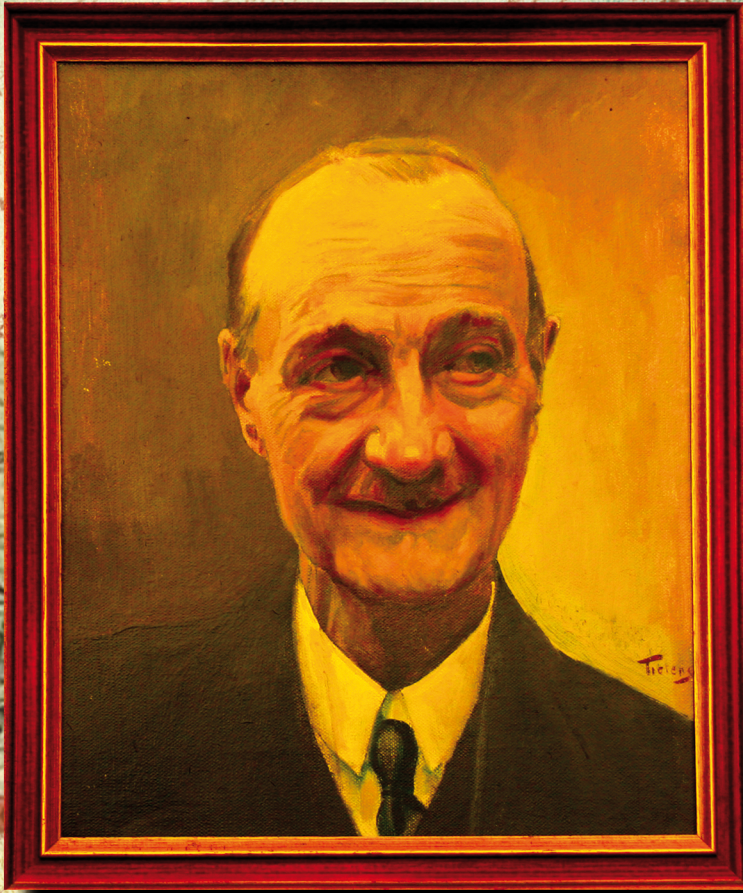

OOS GEBROOK

Heemkundevereniging Hoensbroek
Jaargang 13 - nummer 1 - maart 2020

Oos Gebrook

Een uitgave van de Heemkundevereniging Hoensbroek.
Jaargang 13 nummer 1 – maart 2020

REDACTIE:

Jan Bus

Bernard Grothues

Jo Hermanns

Wim Kortekaas

Math Mertens

Peter Sikora

Hein Giesen

E-Mail: redactie@heemkundehoensbroek.nl

AFBEELDINGEN:

Paula Rutten-Boshouwers

Ron van Hoof

Wim Kortekaas

LAY-OUT

Jo Hermanns

Wim Kortekaas

ACQUISITIE EN ADVERTENTIES:

Jan Bus

Hein Giesen

SECRETARIAAT:

Klinkertstraat 19,

6433PA Hoensbroek, tel: 045-5217721

E-Mail: secretaris@heemkundehoensbroek.nl

VERENIGINGSLOKAAL:

Schuinstraat 2a 6432CM Hoensbroek

BANK:

NL43INGB0003280562 t.n.v. Heemkundevereniging Hoensbroek

WEBSITE:

www.heemkundehoensbroek.nl

Losse nummers € 3,95

OOS GEBROOK

JAARGANG 13 NUMMER 1 – MAART 2020

INHOUD

VAN DE REDACTIE	4
WANDELEN DOOR GEBROOK	5
HET DOEK IS GEVALLEN VOOR PALUDA	6
CONTRIBUTIE 2020.....	10
DE FAMILIE ALOFS UIT HOENSBROEK	11
GEORGE TIELENS VERBLIJF IN HOENSBROEK.....	18
TOEN EN NU	25
BURGEMEESTER BOSHOUWERS EN (NIEUW) LOTBROEK.....	25
DE HEISTERBERG, DE VERGETEN STRAAT	37
HÖBBE HEKSE BESJTANGE?	38
BEGUNSTIGERS OOS GEBROOK	43

F. NIJSTEN SLIJTERIJ WIJNHANDEL

Kouvenderstraat 158
6431 HH Hoensbroek
☎ 045-5223466

UITVAARTCENTRUM VAN DEN HOUT

Kathagen 10
6361HG Vaesrade
☎ 045- 5212004

VAN DE REDACTIE

Het is weer zo ver, de winter zit erop en we kijken uit naar de zomer. Hoewel, als het opnieuw zo heet wordt als de afgelopen twee keer dan vind ik een 'winter' zoals we die nu net achter de rug hebben toch wel iets aangenamer.

Maar goed, we hebben er gelukkig niets over te vertellen. Mijn vader zei altijd: 'Het is Gods hand en daar kun je niet mee krabbelen'.

Hoe dan ook, het eerste nummer van ons verenigingsblad van dit jaar ligt weer voor u en de inhoud gaat over interessantere zaken dan een weerpraatje.

Ieder zichzelf respecterend blad hoort tegenwoordig ruimte te bieden aan een columnist. Daarom zijn we heel blij Ben van Melick bereid te hebben gevonden om driemaal per jaar ons blad te voorzien van een column.

Op het moment, dat ik dit voorwoord schrijf, kennen we de inhoud van die column nog niet. Maar het is aan Ben wel toevertrouwd op zijn eigen wijze zijn kijk op Gebrook en zijn historie ten beste te geven.

Het zal u ongetwijfeld niet ontgaan zijn, dat eind vorig jaar Hoensbroek een beetje armer is geworden. Na 105 jaar is voor het zangkoor Paluda het doek gevallen. Bij gebrek aan toekomst heeft het koor het besluit moeten nemen om zichzelf op te heffen. Huub Ermers, die heel lang (net als trouwens ook zijn vader en moeder) zijn stem heeft laten horen in dit koor heeft in dit nummer de lange geschiedenis van dit Hoensbroekse monument voor u op een rijtje gezet.

Dit is slechts een klein tipje van de sluier over wat u in dit nummer zult aantreffen. De rest daarvan moet u zelf maar oplichten.

ROB PETERS – LIMBURGS BAKWINKELTJE

Wijngaardsweg 16

6412PJ Heerlen

☎ 045- 5226693

WANDELEN DOOR GEBROOK

Column Ben van Melick

Begin jaren zestig

Mijn buurjongens Robbie H. en Wiel H. en ik maakten druk converserend ontelbare wandelrondjes door Gebrook. We spraken onophoudelijk over muziek in het post-rock en pre-Beatle-tijdperk, Elvis, Cliff, Shadows, Everly's, over sport, over films maar ook over boeken.

Wiel, zijn moeder en ik waren fervente lezers, via hen kreeg ik de eerste realistische literatuur onder ogen. Daarover een andere keer. Altijd hetzelfde rondje. Vanaf de Auw Kirk, stukje Hoofdstraat, Kouvenderstraat, Kouvenderberg; bovenaan bij het piep-luxe reisbureau van de Mulder - wervende affiches voor busvakanties naar Italië - linksaf de Akerstraat in tot bij de Luxor. In de hal van de bioscoop becommentarieerden we de filmfoto's die in Technicolor in glazen vitrines hingen.

Dan terug langs de Emma, bij restaurant Meulenberg rechtsaf en daar meteen de hal van de Palace in. De 'Palasch' was een beetje sjabby, 'verdachte' films, schaars geklede dames. De eerste gedeeltelijk afgeplakte blote vrouwen-

borst! Vervolgens kuierend de Heisterberg af naar de Royal tegenover het gemeentehuis.

Hoensbroek telde drie bioscopen, evenveel als Maastricht!

Alle drie met een ander karakter.

In de Luxor draaiden de nieuwste schlagerfilms uit Duitsland, Connie Froboess en Peter Kraus; Palace had westerns, circus- en ietwat ranzige Italiaanse films.

De Royal was de luxe filmzaal met de grote films zoals De Tien Geboden, De Mantel (cinemascope!) en The Bridge on The River Kwai.

In de Royal zat je echt in het rode pluche, daar kon je in Loge en Front Loge met een meisje wegduiken.

Dat kon ook in de Luxor maar minder luxueus, minder zacht.

Film, dat was wat. Ik mocht pas echt naar de bioscoop vanaf mijn dertiende. De befaamde zondagmiddagkindervoorstellingen in Royal en Palace waren voor mij verboden: Roy Rogers ken ik alleen van naam. Daar durfde ik ook niet goed naar toe, zo midden tussen de jongens uit de kolonie, de 'Sjlak' en de Steenberg, die ons, de jongens van de Markt, verbaal en met de vuisten de baas waren.

'Geplant, gegroeid in gruwste oorlogstijd,
aan de zang, de schone, in liefde toegewijd'.

HET DOEK IS GEVALLEN VOOR PALUDA.

Door Hub Ermers

De aloude opvatting, dat verenigingen belangrijke fundamenteën zijn onder een gezonde samenleving, lijkt z'n langste tijd te hebben gehad.

Per 1 januari 2020 heeft het Hoensbroeks Gemengd Zangkoor Paluda opgehouden te bestaan. De veranderde tijdsgeest heeft ook hier zijn werk gedaan. Hoensbroek is daarmee een monument, een instituut, armer.

Mensen kiezen tegenwoordig steeds vaker voor een andere invulling van hun vrije tijd. Het lidmaatschap van een (zang)vereniging en de daarbij behorende verplichtingen worden vaak als te beknellend ervaren.

Hoensbroeks Gemengd Koor Paluda in 1964

In 1991 heeft Paluda-voorzitter Zef Scholl een boekje samengesteld, getiteld 'Kroniek van een Zangkoor'. Daaruit blijkt duidelijk welk een belangrijke bijdrage Paluda lange tijd heeft geleverd aan het culturele klimaat in Hoensbroek.

Voor onderstaande terugblik op 105 jaar Paluda hebben wij dankbaar gebruikt gemaakt van vernoemd boekje.

Paluda is in 1914 als mannenkoor gestart onder de naam 'Onze Vriendenkring'. Initiatiefnemer en dirigent was de heer Math. Verboeket. Veel koorleden waren nieuwkomers in Hoensbroek, aangetrokken door de opkomende mijnindustrie.

Gerepeteerd werd in de oude Kapelanie aan de Juliana Bernhardlaan.

TONEEL

Al snel werd het koor uitgebreid met een toneeltak.

Regisseur Voncken heeft toen de naam 'Paluda' bedacht.

Het is afgeleid van het Latijnse 'palus', moerassig dal.

In de jaren dertig ging Paluda zes jaar lang samen met het Treebeeks Mannenkoor onder het motto: 'Een vrijheid in gebondenheid'.

Tijdens deze samenwerking werden grote landelijke successen geboekt bij concoursen in Eijsden, Ede, Scheveningen en Thorn.

In de oorlogsjaren werden alle activiteiten gestaakt.

Men wenste zich niet aan te sluiten bij de Kulturkamer, in afwachting van betere tijden.

Meteen na de bevrijding werd de draad weer opgepakt. Met een stralend gezicht kon een overgelukkige 'Pap' Verboeket dan ook zeggen: "Vrienden, nu moeten wij weer op de oude voet doorgaan. Komt trouw naar de repetities en wij zullen aan onze goede oude vereniging nog veel plezier beleven".

Niet veel later toog men met zestig zangers naar een groot landelijk concours in Nijkerk. Uitkomend in de hoogste afdeling sleepte Paluda er de eerste prijs in de wacht. De jury was vol lof over de kwaliteit, de durf en de overgave waarmee werd gezongen.

TONEEL

In diezelfde periode splitste de toneeltak zich af van het zangkoor en ging zelfstandig verder onder de naam 'de Narrenkap'. Men speelde met veel succes in de wijde omtrek.

In de jaren die volgden was Paluda betrokken bij nagenoeg alles wat in Hoensbroek werd georganiseerd. Een opsomming zou hier te veel plaats in beslag nemen. Onvergetelijk werd het optreden van Paluda tijdens het korenfestival in het park van Schloss Türnich bij Kerpen. De kasteelheer Graf Eugen von und zu Hoensbroech stamde uit het adellijk geslacht dat eeuwenlang ons Hoensbroekse kasteel bewoonde. Tot aan zijn dood was de graaf beschermheer van Paluda.

50 JAAR

Het 50-jarig bestaan werd groots gevierd in een prachtig feestpaviljoen op de markt. Paluda was wekenlang hét gesprek van de dag.

Het showorkest van de Italiaanse nationale televisie speelde er de sterren van de hemel en er werd massaal gedanst. De oogverblindend mooie zangeres Theresa zong het winnende Eurovisiesongfestival-lied 'Non ho l'età' (per armarti ...) en een jeugdige bandparodist genaamd André van Duin verdiende hier in Hoensbroek bij het 50-jarige Paluda zijn allereerste centjes. Er volgden prachtige concertreizen naar Breitenbach en Raggal in Oostenrijk.

Jarenlang waren het 'Paludabal' en het 'Paluda Auw Wieverbal' veruit de grootste carnavalsbals in de wijde omtrek. Ook was Paluda steeds weer met originele creaties vertegenwoordigd in de Hoensbroekse optocht.

75 JAAR

In 1989 werd het 75-jarig bestaan gevierd met een galaconcert in het kasteel. Onder leiding van dirigent Jan Zaad werden de liederen uit 'Porgy and Bess' uitgevoerd in een bewerking van Piet Stalmeier. Marco Bakker was een van de solisten.

CONCERTREIZEN

Er volgden concertreizen naar Mutterstadt, Fieberbrunn, Bad Wildungen, Willingen, Luxemburg en Praag.

Grote projecten waren de concertcycli 'Bavarian Highlands' van Edward Elgar, het 'Requiem Opus 48' van Gabriel Fauré en 'Limburgse sagen en legenden' van onze Hoensbroekse componist Sjef Penders. De cycli werden met groot succes meerdere malen uitgevoerd op verschillende locaties in heel Zuid-Limburg.

100 JAAR

Het 100-jarig jubileum werd eveneens in het kasteel gevierd.

Aan het galaconcert werkten mee de solisten Claudia Couwenbergh, Beata Wojtczak en het bekende Vocal Chord. Het waren zonnige feestdagen met veel gasten en mooie herinneringen.

De langste tijd van het bestaan hield Paluda de wekelijkse repetities in een zaal van Amicitia aan de markt.

'De Notenkraker' was het verenigingsblad. Het werd 40 jaar lang nagenoeg ononderbroken verzorgd door secretaris Tonny Hendriks.

Men zou héél wat namen kunnen noemen van mensen en families die zich vaak generaties lang met hart en ziel voor Paluda hebben ingezet. Maar dat is in dit bestek onbegonnen werk.

Paluda heeft haar archief en attributen overgedragen aan de Heemkundevereniging Hoensbroek.

Dit artikel kwam tot stand door medewerking van Hein Bisschops

CONTRIBUTIE 2020

We zitten alweer een paar maanden in het nieuwe jaar, een schrikkeljaar. Hoogtijd om weer eens de contributie te betalen.

Die is, zoals op de laatste jaarvergadering besloten en ook vermeld in een vorige aflevering van ons blad, verhoogd naar €. 17,50 per jaar. Als u beiden lid bent is de contributie ook gewijzigd, slechts € 25,00 per koppel.

U ontvangt van ons geen acceptgiro of persoonlijke betalingsherinnering, dit is de oproep om u hieraan aan te herinneren.

Enne... meteen even doen, anders vergeet u het weer.

U kunt er ook eens over nadenken om er een automatische overschrijving van te maken, da's wel zo gemakkelijk voor u en voor ons, bedankt alvast.

Graag bij de overschrijving uw postcode vermelden.

NL43INGB0003280562 t.n.v. Heemkundevereniging Hoensbroek

LENDI MEN | WOMEN | FASHION

Kouvenderstraat 13/15

6431 HA Hoensbroek

☎ 045- 5212430

ADMINISTRATIEKANTOOR LABOR

VLOEDSTRAAT 34

6361 XH Nuth

☎ 045-5650121

DE FAMILIE ALOFS UIT HOENSBROEK.

Door Henri Peters

JOANNES ALOFS 1712-1780 (PATER CESLAUS). WIJSGEER EN GODGELEERDE UIT HOENSBROEK.

*Joannes (Joes) Alofs werd gedoopt op 4 september 1712 te Hoensbroek als zoon van Dionisius Alofs (*1674 Schimmert) en Maria Limpens (*1676 Hoensbroek)¹. De familie Alofs was een gegoede en bekende familie in Hoensbroek die vrij grote stukken land bezat. De naam bleef ook in de herinnering behouden door de vroegere Ollefsvaart, een pad dat noordwaarts liep vanaf de Dorpstraat tegenover de pastorij. Vlak daarbij is nu de huidige Alofsstraat.*

STUDIE

Joes Alofs ging in Sittard studeren bij de Dominicanen, toen Predikheeren genaamd, en besloot priester te worden. Hij ontving het ordekleed (habijt) der Dominicanen te Sittard op 30 augustus 1729 waarna op 27 september 1730 de professie (eeuwige belofte) volgde. Het kloosterkleed bestond in die tijd uit een tuniek van ongebleekte wol tot op de enkels met nogal wijde mouwen, met een riem. Daarover weer een wit scapulier (schouderkleed), schouderbreed en voor en achter tot over de knieën. In officiële dracht en buitenshuis droeg men daarover een zwarte mantel met zwarte capuchon en kap.

¹ Gendawin

In huis en in de kerk werd geen mantel gedragen en werd er een witte capuchon over het scapulier gedragen.

Als naam koos hij pater Ceslaus, vernoemd naar Ceslas van Polen (1180-1242), een der eerste Dominicanen. Vanuit Sittard werd hij naar het Studiehuis der Dominicanen in Antwerpen gezonden voor een 'studium generale'. Een studium generale kan men het best vergelijken met een universiteit. Er konden alle vakken gedoceerd worden, maar wijsbegeerte en theologie waren zéér aanwezig, zoals het in een klooster betaamde. De dominicaanse universiteit te Antwerpen trok studenten vanuit alle kloosters van de dominicanen uit de Nederlandse provincie en werd zo een centrum van kennis in Noord-Europa. Vaak ronden de studenten hier hun studie af met het behalen van een academische graad.

PRIESTERWIJDING

Met dispensatie vanwege zijn leeftijd, hij was nog geen 23, werd hij op 10 augustus 1735 door Mgr. Sanguessa, bisschop van Roermond, tot priester gewijd. Hij moet wel zéér getalenteerd geweest zijn. Reeds in 1736 werd hij in Antwerpen benoemd tot docent wijsbegeerte welke functie hij bekleedde tot 1738. Toen werd hij teruggeroepen naar Sittard om daar gedurende één jaar wijsbegeerte te doceren.

Vervolgens onderwees hij zes jaar als professor de H. Schrift aan het seminarie te Roermond en daarna tot 1747 godgeleerdheid. In 1747 werd hij benoemd tot subregens² en examinator synodalis van het seminarie waarna hij van 1751 tot 1764 regens primarius werd. Deze benoeming werd gedaan door bisschop De Robiano (1746-1769).

Wapen Dominicaner orde

² Regens is leider van een bisschoppelijk seminarie

In 1755 schonk de generaal der orde hem de titel magister theologiae³.

Op 2 juni 1764 werd hij benoemd tot regens van de Dominicanenopleiding in Leuven voor de tijd van 4 jaar. Kort na de stichting van de universiteit in Leuven werd het predikherenklooster in 1447 in de universiteit geïncorporeerd en kreeg het de status van *studium generale*. Tussen 1761 en 1764 was hij de auteur van vijf belangrijke 'Theses Theologicae'. Deze proefschriften verwoordden stellingen over recht en rechtvaardigheid en worden tot op heden bestudeerd. Ceslaus had speciaal verlof van de paus om 'verboden boeken' te lezen.

Zijn werk in Leuven was van korte duur want op 23 juni 1768 werd hij benoemd tot prior in Sittard maar ook dit was voor korte tijd.

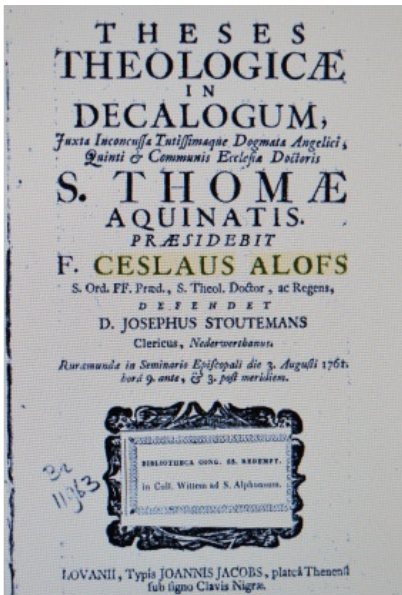
Op 5 mei 1770 werd hij verkozen tot Provinciaal van de Nederduitse provincie der orde welke functie hij tot 1775 bekleedde. Hierna is hij nog twee maal herkozen tot prior in Sittard, iedere keer voor drie jaar.

In 1776 of 1777 werd door hem de theologiecursus gestart. De derde termijn heeft hij niet kunnen afmaken, hij stierf op 4 februari 1780 in Sittard.

DE LATIJNSE SCHOOL

De roem van de Sittardse Dominicanen was hun befaamde Latijnse school, die naar hun 13^e-eeuwse ordegenoot Albertus Magnus 'Collegium Albertinum' genoemd werd.

Deze onderwijsinrichting betrok haar leerlingen niet alleen uit Sittard en omgeving, ook uit Luik, Halle, Tongeren, het Rijnland en het tegenwoordige Noord-Brabant stroomden de studenten toe.

³ Hoogste titel theologie

In het midden van de 18^e eeuw telde de school, geleid door een staf van eminente priester-leraren, niet minder dan 200 studenten, die voor hun opleiding tot geestelijke of profane functies naar Sittard kwamen.

In meerderheid waren dat zoons uit vooraanstaande en welgestelde families. Zijn hoogste bloei beleefde het Collegium Albertinum na 1773, toen de Sociëteit van Jezus (jezuïeten) opgeheven werd. Daardoor waren vele leerlingen van de scholen, die deze orde tot dan toe onderhield in Maastricht, Aken, Luik en Ravestein, gedwongen hun wetenschappelijke vorming te komen voltooien aan het Sittardse Dominicanencollege. Het aantal leerlingen dat de middelbare studies bij de dominicanen in Sittard volgde steeg toen tot 300.

Tijdens zijn periode in Roermond studeerden er nog twee jongens uit Hoensbroek aan het seminarie. Joannes Arnoldus Daniels (1738-1799), zoon van Arnoldus Daniels en Catharina Meyers. Hij was kapeiaan in Hoensbroek van 1764-1775, waarna hij benoemd werd tot pastoor in Schaesberg. In 1779 schreef hij onder de schuilnaam S.J.P. Sleinada het boek 'Oorsprong, Oorzaeke, Bewys en ontdekkinge van een goddelooze Bezwoorne Bende, Nagtdieven en Knevelaers, binnen de landen van Overmaeze en Aenpaelende Landstreeken, met een nauwkeurig getal der Geexcuteerde en Vlugtelingen'. De tweede was Franciscus Nicolaus Augustinus Limpens (1736-1799), priester, zoon van Joannes Daniels Limpens en Johanna Maria De Lambermond.

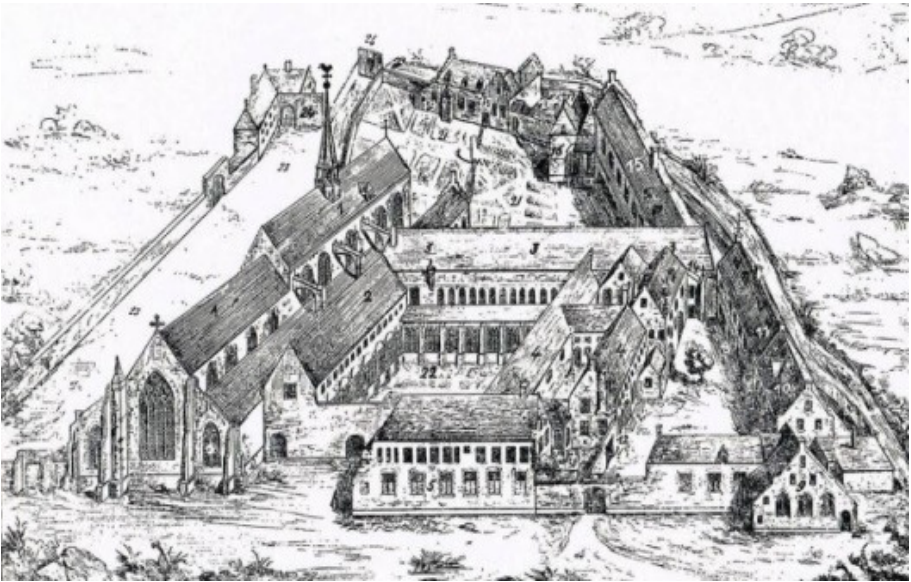
ALOFS FAMILIE

Buiten de grote geleerde uit Hoensbroek zijn er nog twee leden uit de familie Alofs die in Sittard een belangrijke functie vervulden:

Alofs Jean Hubert, geboren 16-5-1815, zoon van Joannes Henricus Alofs en Anna Maria Dassen. Hij was rector van de St. Michielskerk in Sittard van 1853-1858.

Alofs Jan Hendrik, geboren 7-4-1853, zoon van Joannes Henricus Alofs en Maria Elisabeth Hubertina Meens.

Hij was rector van de St. Michielskerk in Sittard van 1888-1895

Dominicanerklooster Leuven

Dan was er nog een vierde telg uit diezelfde Alofs-familie namelijk Petrus Alofs. Hij was een oudoom van Ceslaus Alofs en was pastoor in Hoensbroek gedurende 51 jaren, van 1656 tot 1707, het jaar van zijn overlijden. Deze pastoor heeft zich ingezet om de financiële toestand van kerk en pastorie te verbeteren en raakte hierdoor meermaals in conflict met de Heren van Hoensbroeck en anderen over de rechten van zijn kerk en parochie. Zijn financiële administratie was echter zo slordig en onvolledig dat hij moeite had er zelf uit te komen. Hij werd in 1707 opgevolgd door Petrus Daniëls.

vanoost

verzekeringen-verzuim-pensioenen
Juliana Bernhardlaan 8
6432 GW Hoensbroek ☎ 045 - 522 42 41

HEUNEN COIFFEUR HERENSALON

Wilhelminastraat 76
6431 XX Hoensbroek
☎ 045- 5211324

Hij was de eerste inwoner van Hoensbroek (1656) met de naam Aloffs. Waarschijnlijk geboren in Schimmert onder de naam Petrus Aleffs. (03-08-1621)

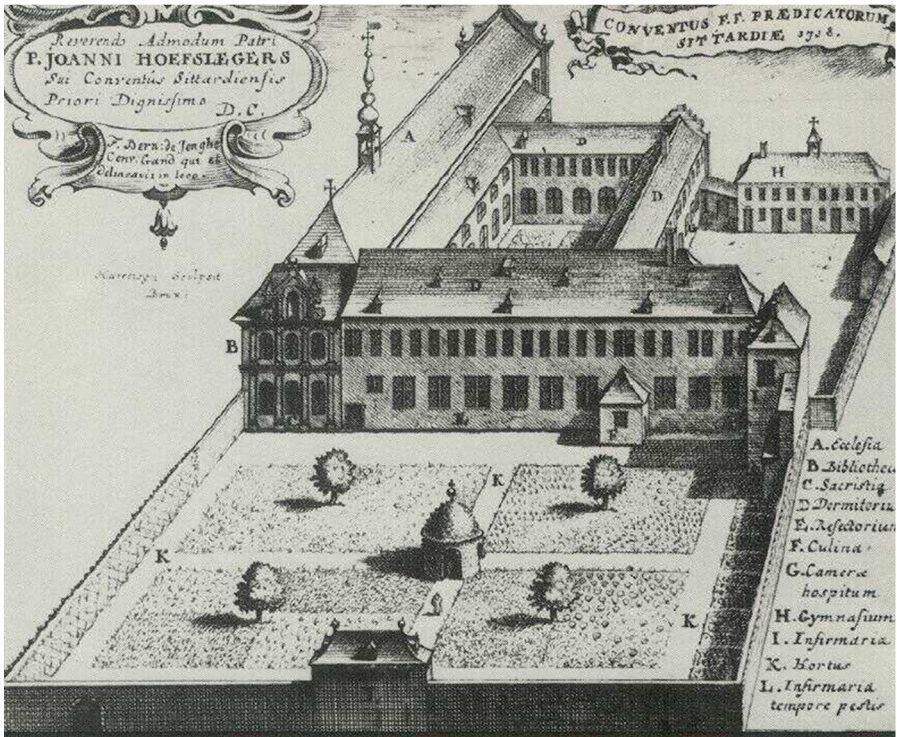

Nog bestaande ingang Leuven

De naam Alofs komen we de tweede keer tegen in Hoensbroek wanneer Maria Aloffs, afkomstig uit Schimmert in 1664 in Hoensbroek trouwt met de Hoensbroekenaar Mathias Aelmans. Ze gaan wonen in de Flatterstraat, de huidige Nieuwstraat.

De eerstgeborene mannelijke Alofs in Hoensbroek was Dionisius Aloffs op 22-8-1708. Hij was een broer van Joes, de geleerde Dominicaan. Van dezelfde familie Alofs, tak Valkenburg was er een inschrijving bij de universiteit van Leuven reeds op 13-02-1653. Het betrof Joannes Alofs, geboren in Valkenburg.

VAN OERS ASSURANTIËN
Kouvenderstraat 238
6431HK Hoensbroek
☎ 045- 5212856

A=Kerk B= Bibliotheek C=Sacristie D=Slaapzaal E=Eetzaal F= Keuken
 G=Ziekenzaal H=Gymnasium I=Inforuimte XK=Tuin L=Pesthuisje

Uit bovenstaand artikel blijkt dat er reeds enkele eeuwen geleden uit deze kleine gemeenschap van Hoensbroek enige belangrijke geestelijken zijn voortgekomen.

Geraadpleegde bronnen:

Geschiedenis van Hoensbroek blz.787,

Archief Leuven: Klooster van de Dominicanen te Leuven 1228-1796

Geschiedenis van Hoensbroek J.Th.De Win, blz.399,

Geschiedenis van het seminarie van het eerste bisdom Roermond (1570-1813) ,Dr.P.W.F.M.Hamans.

Martrikels oude universiteit Leuven.

Kronijk of geschiedkundige beschrijving der stad en voormalige Heerlijkheid Sittard, met aanhangsel over koning Zwentibold 1863

Sittard historie en gestalte 1971, blz.414

GEORGE TIELENS VERBLIJF IN HOENSBROEK

Uit het archief van Hein Bisschops, bewerkt door Wim Kortekaas

Hoewel hij niet in Hoensbroek geboren is en er slechts een paar jaar gewoond heeft is het toch de moeite waard om hier aandacht te besteden aan de schilder George Tielens.

In Limburg was hij, hoewel autodidact, een gevierd schilder met Breitneriaanse trekjes.

Zijn meesterschap uitte zich vooral door met 'zeer weinig verf en kleurschakeringen' (zeg maar sterk impressionistisch) de meest fantastische resultaten te bereiken.

Uit zijn Hoensbroekse periode heeft hij een aantal portretten nagelaten van bekende inwoners van ons dorp. Er zijn ook verschillende Hoensbroekenaren, die in die tijd schilderles van hem hebben gehad of die nog steeds werken van hem in hun bezit hebben.

Kortom, de moeite waard om hier aandacht aan hem te besteden.

WIE WAS GEORGE TIELENS?

George Paul Hubert Tielens werd op 18 februari 1888 geboren in Venlo. Hij was het tweede kind van Philippe P.H. Tielens en Francisca H.E.M. Brouwers. Zijn vader was 1e luitenant bij de cavalerie en stamde evenals zijn echtgenote uit een aanzienlijke Maastrichtse familie.

GROND EN GOED MAKELAARDIJ IN AGRARISCH VASTGOED

Hofdwarweg 49

6161 DE Geleen

☎ 045- 5213468

Philippe Tielens was een zoon van de bankier Joseph H. Tielens en Adèle Bonhomme en Francisca Brouwers was een dochter van H.J. Brouwers en Emilia M.H.A. Regout.

In Venlo kregen zij behalve George nog twee kinderen: Philippe, geboren in 1885, en Emilia, geboren 1889. In 1890 werd vader Philippe overgeplaatst naar Den Haag, waar nog twee kinderen geboren werden: Frans in 1890 en Paul in 1894. Een tijd later werd vader gepromoveerd tot ritmeester en vervolgens weer overgeplaatst naar Zutphen. De kinderen werden opgevoed door een Frans kindermisje. George ging al op twaalfjarige leeftijd naar een kostschool in Rheden, het Koetshuis. En daarmee begon voor hem een moeizame tocht door het middelbaar onderwijs op kostscholen. Hij verbleef twee jaar in Rheden en in het najaar van 1903 ging hij naar de 'School voor M.U.L.O.' van Maurits Hugo Schut in Lochem. In 1905 verhuisde het gezin Tielens weer, nu naar Gorssel, even ten noorden van Zutphen. George en zijn broer Frans gingen nu samen naar de kostschool in Rolduc. Beiden bezochten daar de H.B.S. Broer Frans, die goed kon leren, ging naar de vijfde klas en deed het jaar erop eindexamen. George, die alleen op enkele jaren mulo kon bogen, ging naar de derde klas. Aan het einde van het leerjaar bleef hij zitten om in 1906-1907 nogmaals zonder resultaat het derde jaar over te doen. Dat vermelden althans de registers van Rolduc, die hem zelfs voor het daaropvolgende jaar noteerden als leerling van de tweede klas.

AAN DE SLAG ALS RECLAMETEKENAAR

Zeer tegen de zin van zijn vader bleef hij na zijn dienstitijd als enige van vier broers niet in het leger, maar ging aan de slag als zelfstandig reclametekenaar, hoewel hij daarvoor geen enkele opleiding had. Hij ontwierp affiches voor onder andere Verkade.

Zijn schoonvader was echter de artistieke richting, die zijn schoonzoon gekozen had, al langer een doorn in het oog. Hij nam er geen genoegen mee, dat hij alleen in naam een 'industriële' was. Met hulp van zijn familie zette hij onder de firmanaam 'George Tielens' een handel in tandpasta, zeep en parfums op. De verhuizing naar Tilburg werd echter de neergang van de zaak. Volgens zijn kinderen was hij nog

steeds kunstenaar en liet hij de zaak over aan de boekhouder. In 1928 kon hij door tussenkomst van familie een faillissement voorkomen. Het bedrijf werd opgeheven, hij vertrok naar Velsen en pakte zijn metier als reclametekenaar weer op.

VERHUIZING NAAR SITTARD

In augustus 1929 verhuisde het gezin naar Sittard en vanaf dat ogenblik was er eindelijk alleen George Tielens, de kunstenaar. Hij was inmiddels vader van drie kinderen en de veertig al gepasseerd. Hoewel Tielens autodidact was verhinderde hem dat echter niet om meteen grote opdrachten als kerkschilder aan te nemen. Hij maakte vooral in de jaren '30 in Limburg naam met wandschilderingen en glas-in-loodramen voor kerken. Hij kreeg twee grote monumentale opdrachten: een voor wandschilderingen in de St. Laurentiuskerk van Spaubeek en een voor de beglazing van de nieuwe St. Servatiuskerk in Vaesrade. Met de later door hem toegevoegde beschildering van het oksaal vormt dit nog steeds een bezienswaardig ensemble. De

architect van de kerk in Spaubeek, ir. Schoenmakers, en van die in Vaesrade, Nic. Ramakers, woonden allebei in Sittard. Het gezin Tielens woonde zelfs in een huis van Ramakers. In Sittard leert Tielens ook de kunsthistoricus en latere hoogleraar Zef Timmers kennen, die later in het maandblad 'De Nedermaas' een lovende bespreking over het werk van Tielens schreef. In Sittard werd ook Elly, zijn vierde kind, geboren.

VERHUIZING NAAR HOENSBROEK

Pastoor Röselaers

Al in mei 1932 verhuisde het gezin weer, nu naar Hoensbroek. De familie gaat daar wonen in de Klinkertstraat 141, later omgedoopt tot Gouverneur Baron van Hövellplein 21. Dat hij voor Hoensbroek koos zou ook al te maken kunnen hebben met zijn relatie met Ramakers. Die was namelijk als restauratie-architect betrokken bij de restauratie van kasteel Hoensbroek en was ook de architect van de enkele jaren eerder gebouwde Kasteelkolonie.

Een van zijn kinderen herinnert zich de beginjaren in Hoensbroek als de financieel meest zorgeloze en gelukkigste tijd die hij als kind heeft meegemaakt. Vader kon zich zelfs een tweedehands auto permitteren. Toch vroeg hij de Limburgsche Kunstkring om ondersteuning voor 'behoefte kunstenaars'. In de jaren daarna leek hij zijn positie als monumentaal schilder te verstevigen. De opdrachten volgden elkaar op.

In 1930 bracht Tielens schilderijen aan rond het priesterkoor en in de koepel van de enige jaren eerder door de Sittardse architect Nic. Ramakers uitgebreide St. Bavo in Nuth. Ze zijn later overgeschilderd.

In 1931 maakt hij muur- en plafondschilderingen in de kerk van O.L.V. van Altijddurende Bijstand in Lindenheuvel (ontwerp van ir. J.H.E. Schoenmaekers) en in 1933 de eerdergenoemde beschrijving van de zangtri-

Notaris Beckers

bune van de St. Servatiuskerk in Vaesrade en een kruisweg voor de kerk van de H. Cornelius en H. Paulus in Heerlerheide, die beide nog te zien zijn.

Na het wegvallen van de kerkelijke opdrachten ging Tielens door als vrij schilder, met de financiële onzekerheid daarvan. Hij moest noodgedwongen in opdracht werken. Bij gelegenhedswerken, bij jubilea en familiefeesten, illustraties, en als het zo uitkwam ook reclamewerk, maar dat werd minder betaald.

In Hoensbroek schilderde hij een olieverfschilderij van pastoor Röselaers, dat nu eigendom is van de Stichting Ave Rex Christe, de eigenaar van kasteel Hoensbroek. Omdat pastoor Röselaers niet tevreden was met het resultaat moest Tielens het nog twee keer overdoen, ook deze zijn bewaard gebleven.

GEURTEN DEUREN
Hommerterweg 27
6431 ER Hoensbroek
☎ . 045 5212531

Notaris Beckers werd ook op een schilderij vereeuwigd, (nu eveneens eigendom van de Stichting Ave Rex Christe) en tevens architect Nic. Ramakers.

JOS MAESSEN

Tijdens zijn verblijf in Hoensbroek raakte hij bevriend met Jos Maessen van Ten Esschen, die hij het schilderen bijbracht. Zo reden ze met de fiets naar de Keutenberg om een boerderij te schilderen. Tielens zou alleen drie kippen schilderen. 'Zo', zei Tielens, 'nu is het schilderij af!' Maar wat bleek, hij had maar twee kippen geschilderd. 'Waar is de derde kip?', vroeg Maessen. 'Die is in het kippenhok', zei Tielens. Maessen was in Hoensbroek bekend door zijn kalligrafieën, onder andere de oorkonde in de kapel van Ten Esschen. Ook heeft hij de hele stamboom gemaakt van de familie Quix. Zijn laatste werk was een spreuk op een plankje.

TERUG NAAR SITTARD

Tielens heeft vijf jaren in Hoensbroek gewoond voordat hij in 1937 weer naar Sittard terugkeerde. Voortaan zou hij als vrij schilder verder gaan. Daarbij toonde hij zich een capabel portrettist – veel gereproduceerd is zijn portret van Dr. Poels -, maar zijn voorliefde gold toch het Limburgse dorpsgezicht en met name het boeren-erf dat hij bijna als een genreschilder uitbaatte. Tielens

was buitengewoon productief en exposeerde met grote regelmaat, niet alleen in Limburg, maar ook in plaatsen als Nijmegen, Tilburg en vooral Den Haag.

Naast zijn werk als schilder gaf hij ook les. Hij had zelfs enige tijd in Sittard zijn eigen schilderschool. Zijn beroemdste leerling daar was ongetwijfeld Toon Hermans.

George Tielens overleed onverwacht op 24 januari 1950 in Sittard aan een hartverlamming.

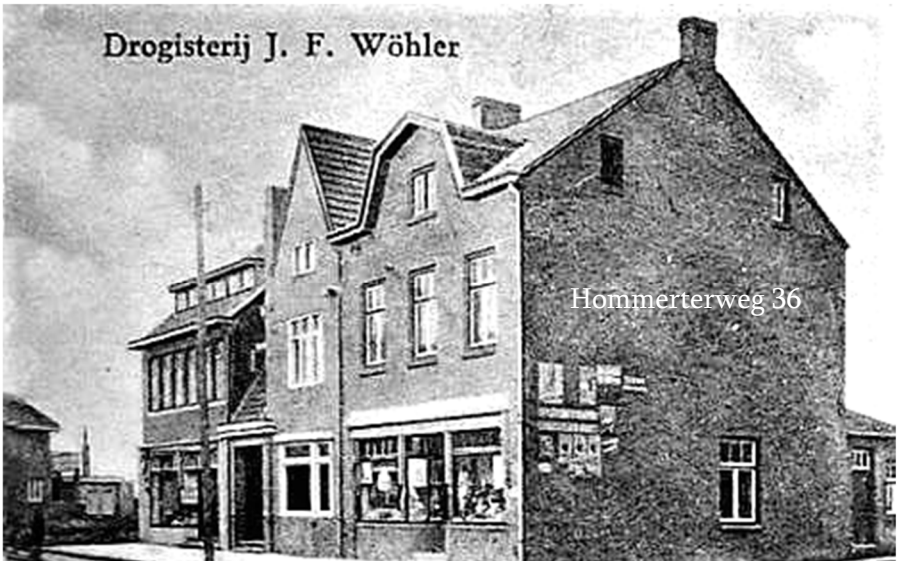
BJÖRN HOCKS ADVOCaat & MEDIATOR

Kouvenderstraat 130
6432 HH Hoensbroek
☎ 045- 4100220

AUTOSCHADE PETER LEUNISSEN

Verlengde Klinkerstraat 22
6433 PL Hoensbroek
☎ 045-5218699

TOEN EN NU

GROND EN GOED MAKELAARDIJ IN AGRARISCH VASTGOED

Hofdarsweg 49

6161 DE Geleen

☎ 045- 5213468

BURGEMEESTER BOSHOUWERS EN (NIEUW) LOTBROEK

Door Math Mertens

Hoeve Lotbroek

Nicolaas Joseph Boshouwers werd geboren op 15 februari 1858 op hoeve Lotbroek aan de Lotbroekerweg, in de volksmond beter bekend als de Koumen, een leenhof of leengoed van de Heren van Hoensbroek, dat, nadat vele families hun gedurende honderden jaren waren voorgegaan, door de familie Boshouwers beheerd werd sinds 1815. Eerst door Jan Willem, die gehuwd was met Maria Odilia de la Haye, een dochter van de vorige pachter, vanaf 1855 door Frans Boshouwers, getrouwd met Hubertina Vaessen en tenslotte vanaf 1882 tot 1919 door Nicolaas Jozef, die gehuwd was met Maria Theresia Brand.

VERBOEKET - HYPOTHEKEN & VERZEKERINGEN

Nieuwstraat 6A

6431 KT Hoensbroek

☎ 045- 5281760

VERKOOP LEENHOF

In dat laatste jaar zagen de nazaten van de adellijke familie Hoen zich vanwege financiële problemen genoodzaakt het leenhof te verkopen. Na een verkoop bij opbod werd de familie Hoenen de nieuwe eigenaar en dat zouden zij blijven totdat het complex eerst omgeturfd werd tot verblijfplaats voor buitenlandse – meest Italiaanse – arbeiders van de mijnindustrie, waarna het geheel verbouwd werd tot een nog steeds zeer gewild appartementencomplex.

Lotbroek was bij lange na niet het enige leenhof in de omgeving. In een grote kring rond het kasteel lagen talrijke leenhoven, die beheerd werden door een 'vrije man', of laethoven, die beheerd werden door een 'horige' (onderdaan).

De belangrijkste verschillen tussen een leenhof en een laethof lagen in de rechtspositionele sfeer, maar daar zal ik U verder niet mee vermoeien. Ook U hebt vast wel eens van de meest bekende gehoord, zoals de Aldenhof, de Wijngaardshof, Berghof Ten Esschen, de Naanhof, Terhoeven en Terlinden. Vaak waren ze in het bezit van de Heren van Hoensbroek gekomen door schenking - vooral de Hertogen van Brabant, waartoe deze regio behoorde, toonden zich vrijgevig ten opzichte van de familie Hoen als dank voor bewezen diensten – en verder door erving of huwelijk.

Berghof Ten Esschen Terlinden

Het gemeentehuis, in 1911 gebouwd onder burgemeester Boshouwers

BURGEMEESTER

Tijdens zijn beheer van hoeve Lotbroek hadden er in het leven van Nicolaas Jozef enkele gebeurtenissen plaats, die zijn leven ingrijpend zouden bepalen: bij Koninklijk besluit van 31 december 1888 werd hij benoemd tot Burgemeester van Hoensbroek per 1 januari 1889¹. En dat had nogal wat voeten in de aarde gehad. Dat lag niet aan hem zelf, maar veeleer aan de vertroebelde sfeer tussen het college van zijn voorganger en de bevolking, met als gevolg, dat er met het nodige wantrouwen werd uitgekeken naar wie de nieuwe burgervader zou worden. De keuze voor 'ne richtige Breuker Jóng', die midden tussen het volk stond, zijn pappenheimers kende en bekend stond als een eenvoudige, hardwerkende man viel in goede aarde en was een schot in de roos.

VESTIGING MIJNINDUSTRIE

Daarenboven had hij in de toenmalige pastoor Röselaers een fervent medestander, die het welzijn van de bevolking na aan het hart lag. Daarbij had hij tijdens zijn bestuur ook economisch de wind in de zeilen door de vestiging en ontwikkeling van de mijnindustrie. Dat alles

maakte het mogelijk om Hoensbroek voort te stuwen in de vaart der volkeren, waarvan de bouw van een nieuw gemeentehuis – waarvan we nu opnieuw weer profijt hebben door de inrichting als Zorgplein Hoensbroek (was Zörgplei Gebrook of Breuker Zörgplei niet mooier geweest?) -, een nieuwe openbare school in het centrum en eentje op Overbroek, enkele woonkolonieën en daarbij niet te vergeten de grote St. Jan als parochiekerk de meest sprekende voorbeelden zijn. Toch was niet alles rozengeur en maneschijn. Want hoewel Nederland er niet direct bij betrokken was, moest Boshouwers toch ook vaker spitsroeden lopen tijdens de Eerste Wereldoorlog. Verder moest hij ook zijn vertrouwde Lotbroek verlaten, zoals hierboven vermeld.

HOEVE NIEUW LOTBROEK

Maar vooruitziend als hij was, had hij de financiële problemen bij de eigenaren tijdig zien aankomen en hier op ingespeeld door de bouw van de boerenhoeve Nieuw Lotbroek, op de vijfsprong Overbroekerstraat/Heerlerweg/Bernhardstraat/Lotbroekerweg/Burgemeester Slanghenstraat. Door een forse brand op hoeve Lotbroek en het niet op tijd klaarkomen van het nieuwe huis moest het gezin echter eerst nog bijna een jaar verblijven in het pand van de bierbrouwerij Van der Velden op de Overbroekerstraat alvorens hij met zijn vrouw en zijn kinderen Josephine, Louise, Joseph (Sjoof), Maria, Louis, Laura, Gertruda, Constant, Jan (Sjang), Karel, Lambert en Paula kon verhuizen naar hun nieuwe home.

AMBTSNEERLEGGING

Door het vele werk, dat daar wachtte en de opvoeding van zijn twaalf kinderen behoorde een verdere combinatie met het burgemeesterschap niet langer tot de mogelijkheden en, plichtsgetrouw als hij was, besloot hij dan ook aan het begin van datzelfde jaar 1919 zijn ambt als eerste burger neer te leggen. Zijn opvolger werd de uit Bergeyck afkomstige burgemeester Van der Kroon. Maar het spreekwoord zegt: 'Het bloed kruipt waar het niet gaan kan' en dit is zeker ook op Boshouwers van toepassing, want in 1927 treedt hij als lid toch weer toe tot de gemeenteraad.

Die is zijn dadendrang, zijn beminnelijkheid en zijn grote werklust nog niet vergeten en gaat onmiddellijk over tot een aanstelling als wethouder. En dat blijft hij tot aan zijn overlijden op 18 juni 1932. Met de Burgemeester Boshouwerslaan heeft de gemeente ervoor gezorgd, dat zijn naam altijd in ere bewaard zal blijven.

Pa en ma Boshouwers met de negen oudste kinderen. Er volgden er nog drie.

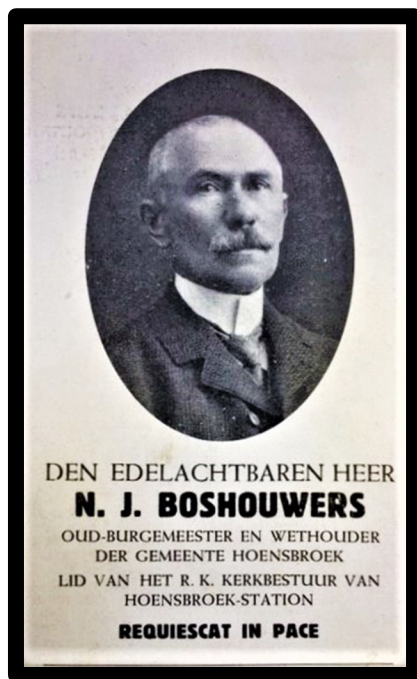
NIEUW LOTBROEK

Wij willen het verhaal van Nicolaas Jozef Boshouwers niet afsluiten met dit overlijden, want wat doorgaat is zijn grote levenswerk: Hoeve Nieuw Lotbroek.

Zoals al gememoreerd bracht het huwelijk twaalf kinderen voort, waarvan de namen hieronder vermeld zijn.

De familie Boshouwers was een erg godsvruchtig gezin, hetgeen in de toenmalige Roomse tijd eigenlijk een vanzelfsprekendheid was. Het was bijna even vanzelfsprekend, dat van gegoede families een van de kinderen 'naar het klooster ging', zoals dat destijds in de volksmond werd genoemd. En bij Boshouwers waren er dat zelfs drie:

zoon Constant, geboren op 9 december 1890) ging een priesteropleiding volgen en zou vele jaren als pastoor in Neerbeek functioneren, waar hij op 3 maart 1976 overleed.

Dochter Louisa, geboren op 3 december 1888, zou als non door het leven gaan bij de Zusters Moeder van Barmhartigheid in Tilburg.

Lambert, geboren op 25 maart 1887, ging een priesteropleiding volgen bij de Paters Montfortanen in Schimmert, maar voordat hij in Oirschot gewijd zou worden overleed hij al op 25-jarige leeftijd.

Ook dochter Gertruda, geboren op 22 mei 1884, overlijdt op jonge leeftijd, slechts 23 jaren oud.

Helaas verloor de familie nog een derde kind op zeer jonge leeftijd: Louis, geboren op 13 juni 1901 en overleden op 1 februari 1921.

De oudste dochter Josephine, geboren op 22 januari 1883, trouwt met Eugène à Campo, met wie ze samen met hun vier kinderen in 1910 emigreert naar Amerika, waar ze in Plymouth overlijdt in maart 1951.

Dochter Maria, geboren op 6 oktober 1885, ging als huishoudster en als hulp in het parochieleven mee met haar broer Constant naar Neerbeek en overleed daar ook op 29 november 1967.

Sjang, geboren op 23 september 1887, opende samen met zijn vrouw Jeanette Waterval op de Heerlerweg een slagerij en levensmiddelenzaak. Deze laatste werd enkele jaren geëxploiteerd door dochter Mia, voordat zij als afgestudeerd Belcanto zangeres de muziekpodia betrad, terwijl de slagerij werd voortgezet door zijn zoon Zef.

De dochters Laura, geboren op 15 oktober 1899 en Paula, geboren op 4 oktober 1902, huwden respectievelijk met onderwijzer Frijns en Assendelftenaar Arie Klomp.

TWEE ZONEN

Nu hebben we nog twee zonen tot het laatst bewaard en dat met redenen, want zij zijn degenen die de familietraditie op hoeve Nieuw Lotbroek kleur zijn blijven geven.

PARTYCENTRUM AMICITIA

Markt 9

6431 LG Hoensbroek

☎ 045- 5212999

SJOOF

Sjoof, geboren op 18 februari 1895 en gehuwd met Tine Eggen, baatte, evenals zijn broer Sjang, een slagerij uit en wel in de Slakkenstraat in Hoensbroek-dorp. Dat het voortvarend ging met deze slagerij blijkt wel uit het feit, dat Sjoof en zijn vrouw bij de verkoop van hoeve Nieuw Lotbroek de nieuwe eigenaren werden. Omdat hij naast de slagerij niet ook nog eens de hoeve kon exploiteren, werd deze verhuurd aan zijn broer Karel en van hem willen we als bewoner van Nieuw Lotbroek natuurlijk iets meer aan de weet komen. Sjoof liet, nadat hij met het slagervak gestopt was, het voorste gedeelte van de boerschuren verbouwen tot luxueus woonhuis en trok daar in met zijn vrouw Tine en zijn kinderen Jeanette en Trautje.

KAREL HENDRIK HUBERT

Karel Hendrik Hubert Boshouwers werd geboren op 10 augustus 1893. Op 29 januari 1931 trouwt hij met Maria Vijgen uit Heerlen. Samen krijgen zij vier kloeke dochters, die we straks nog zullen tegenkomen. Helaas zal zij niet lang mogen genieten van haar opgroeiende

dochters, want reeds op 23 mei 1940 overlijdt zij aan een ernstige ziekte. Na het overlijden van zijn echtgenote hertrouwt Karel met Jeannette Huynen uit Beek en met haar krijgt hij nog twee zonen: Constant en Charles. De boerderij is een gemengd bedrijf, hetgeen betekent, dat Karel zowel aan veeteelt als aan landbouw doet. De koeien graasden op een ongeveer 3 ha groot weiland, gelegen achter de boerenhoeve en grenzend aan de Heerlerweg en de Julianastraat. Maar deze wei was niet alleen het domein van de koeien. Op 1 oktober 1946 werd er in het toenmaals zo geheten Hoensbroek-Station in café Senden, tegenover het station, een voetbalclub opgericht, de Rooms Katholieke Footballclub Hoensbroek, afgekort R.K.F.C.H., thans FC

Hoensbroek, met als eerste voorzitter dhr. Peukens en als overige bestuursleden de heren Roolvink, Groothuizen, Creemers, Konings, Bodde, Habets en Leijten. De Zusters Dochteren der Wijsheid werden bereid gevonden om de shirts te naaien, bij sporthuis Diana werden een paar ballen gekocht en de eerste veldschermutselingen konden beginnen op een veldje bij de Plaatwellerij langs het spoor.

VOETBALTERREIN

Toen echter een jaar later zou worden deelgenomen aan de officiële competitie, moest er ook een voetbalterrein komen, dat voldeed aan alle voorschriften en afmetingen van de KNVB.

En u raadt het al: dat werd de koeienweide van Boshouwers. In het Jubileumboek ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de vereniging in 1996 schrijft Math Simons, een van de eerste leden, dan ook - ik citeer - : 'Voor elke wedstrijd op de Boshouwerswei moesten eerst de koeienflatten gespreid worden en na de wedstrijd ging je dan met een bakje water uit de pomp bij café Zef Driessen aan de Overbroekerstraat de flattenresten afspoelen'.

Ik heb overigens zelf ook nog op dat terrein gespeeld, maar dan als jeugdspeler. Dat was nog eens een tijd!

De meeste landbouwgronden lagen tegenover het woonhuis in het Koumengebied, tussen Burgemeester Slanghenstraat en mijnsteen-berg, zoals op de foto is te zien. Deze Koumen bestond uit uitermate vruchtbare grond, reden waarom ook andere boeren, zoals Cloodts, Franssen en Hoenen hier hun producten verbouwden. Misschien leuk om nog even te vermelden, dat midden in dit akkergebied ook een familie Slangen woonde in een armzalig huisje, opgetrokken van leem en zinken golfplaten. In Hoensbroek was Slanghen echter veel meer bekend onder zijn scheldnaam 'Beûtje'. Hoe hij hieraan kwam? Hij was een echte scharrelaar, het hele jaar door haalde hij met zijn hondencar vodden, konijnenvellen en oud ijzer op. Voor de feestdagen kerstmis, pasen en de najaarskermis ging hij met wit zand langs de deuren, dat hij dan verkocht om uitgestrooid te worden als vloerbedekking.

Het oud ijzer, dat hij ophaalde, bracht hij naar ijzerfabriek Regout in Maastricht. Nu had hij op zekere dag bij dat bedrijf een kist met bouten, in het dialect 'beûtjes' genoemd, stiekem weggemoffeld onder het zeil van zijn kar, maar bij het verlaten van het fabrieksterrein werd hij betrapt, de veldwachter werd er bij gehaald en uiteindelijk belandde hij voor drie weken in een Maastrichts gevang. Toen dat verhaal in Hoensbroek bekend werd, was zijn bijnaam geboren en die raakte hij zijn hele leven niet meer kwijt.

Tot zover wat historische anekdotes, maar nu weer terug naar Karel Boshouwers. Het was hard werken, maar het bedrijf floreerde, mede dankzij zijn dochters, die het harde werken op het veld niet schuwden. Bovendien waren er op hoogtijdagen altijd wel buurtgenoten, die zo nodig een handje toestaken. Zo verliep alles naar volle tevredenheid, ook in de oorlogsjaren en die voorspoed duurde tot eind jaren veertig, want toen begonnen er plotseling donkere wolken op te doemen. Hoensbroek-Station dijde uit, voornamelijk door de steeds groeiende mijnindustrie. De behoefte aan bouwgronden werd steeds groter om de gestaag uitbreidende aantallen mijnwerkers te kunnen huisvesten. Voor agrarische bedrijven werd het steeds moeilijker om zich te kunnen handhaven en ook Boshouwers moest in 1951 het loodje leggen, waarmee er een einde kwam aan Nieuw Lotbroek als roemruchte boerenhoeve.

Vier dochters van Karel en zijn eerste echtgenote: vlnr José, Johanna, Paula en Mia

Bronnen:

- 1) 'Geschiedenis van Hoensbroek', J.M. van de Venne, J.Th.H. de Win, P.A.H.M. Peeters
- 2) Paula Rutten-Boshouwers, de enige nog in leven zijnde erfgename van Karel Boshouwers, stelde familiegegevens en –foto's ter beschikking voor dit verhaal

DE HEISTERBERG, DE VERGETEN STRAAT

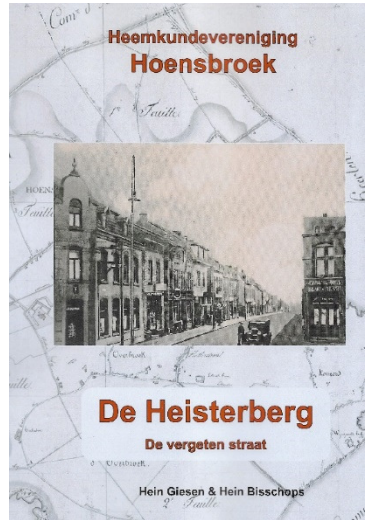
Het schrijversduo Hein Giesen/Hein Bisschops heeft weer een nieuwe boekuitgave op de rails staan. Het is hun vijfde boek in de reeks Hoensbroekse Monografieën en deze keer nemen zij u mee naar de Heisterberg. Nu een vergeten straat, maar vroeger de belangrijkste verbindingsweg tussen Hoensbroek Dorp en de Akerstraat.

Het 76 pagina's tellende boek staat boordevol oude foto's en wetenswaardigheden over het verleden van deze straat.

Waarschijnlijk vindt eind maart de presentatie plaats en daarna is het verkrijgbaar bij de Hoensbroekse boekhandel en bij beide schrijvers.

De prijs van dit boek is € 9,95, leden kunnen zich tot uiterlijk 30 april per e-mail of telefoon melden bij Hein Giesen en het boek dan bij hem afhalen voor slechts € 8,00 per exemplaar.

Leden die buiten Hoensbroek wonen en waar het boek per post bezorgd moet worden moeten € 8,00 plus € 4,50 verzendkosten overmaken op rek. NL 03INGB0001886228 t.n.v. H. Giesen o.v.v. 'Heisterberg' en uw postcode. Het boek wordt dan thuisbezorgd.

MY COPY - COPY PRINT & MORE

HORSELSTRAAT 6
6361 HC NUTH
☎ 045- 577 8772

ROLF DE JONG AUTOSCHADEBEDRIJF

De Koumen 60
6433 KD Hoensbroek
☎ 045- 5210590

WIE WAOR 'T VREUGER

HÖBBE HEKSE BESJTANGE?

Bilzenkruid

"De oude man met zijn patriarchale baard nam de koperen "snipperbus" van de schoorsteen, plukte er een wilgenspaander uit, ontstak deze aan het haardvuur en bracht het dansende vlammetje over naar zijn met zorg gestopte pijp.

Als hij daarna met bevende hand een oud verkreukeld notitieboekje van de schouwluifel schraapte, was dit voor de kinderen van de boer, zijn kleinkinderen, een stille wenk, dat hij ging vertellen.

Vertellen over heksen, die op maanlichte nachten dansten in de leemkuil. Van de weerwolf, die bij nacht en ontij huishield bij het stegeltje aan de beek.

Van de twee zoontjes van Thei de Mulder, die door de zwarte hand ongeneeslijk ziek werden en van de vuurman in de beemden, die steeds daar opdook, waar lang, heel lang geleden een pasgeboren kindje in het moeras gevonden werd

VERHALEN

Tot rond de twintiger jaren van de vorige eeuw werden op het platteland de winteravonden doorgebracht bij het haardvuur. De vrouwen sponnen garen en breiden. Het manvolk al lezend of vertellend.

Dan kwamen dikwijls spannende verhalen los over vreemde wezens als heksen, weerwolven, vuur- en hakenmannen.

HARREMAN VERHUIZINGEN

De Koumen 28

6433 KD Hoensbroek

 045-5233333 - www.harreman.nl

Verhalen van vreemde geluiden, die steeds bij stormweer werden gehoord aan het oude kerkevoetpad of van 'de zzwarte', een excentriek dorpstype, die al vele jaren 'zijn missie' niet meer had gehouden en vaak 's avonds met zijn zzwarte hond ging wandelen naar het Rode Bos.

Als dan de stormwind in alle toonaarden speelde in de schoorsteen, als de gebinten van de eeuwenoude vakwerkboerderijen kreunden of plots een plak roet uit de schoorsteen naar beneden viel, klonk alles nog geloofwaardiger.

Dan proefde men een vreemde, aparte sfeer. Dan voelde men de spanning en spraken de gelaatsuitdrukkingen der kinderen duidelijke taal.

Traditiegetrouw werd ook na een dergelijke griezelaavond, vóór het naar bed gaan, de rozenkrans gebeden, maar nu met veel meer aandacht en met meer overtuiging dan anders. Zo was het nog tot het begin van de vorige eeuw.

Het klinkt nu lachwekkend, kinderlijk zelfs. De spannende verhalen over kwade heksen en zwevende vuurmannen hebben plaats gemaakt voor de T.V. Nu pluist de jeugd in een of ander programmabladd of met de Dvd-speler met een druk op de knop om "Dracula" in de huiskamer of eigen kamer te brengen.

Ook in dit opzicht hoort de romantiek bij de haard tot het verleden.

Monnikskap

CONSTRUCTIEBEDRIJF WIEL PETERS

Economiestraat 47 A

6433KC Hoensbroek

☎ 045- 521 10 57

Eeuwenlang heeft zich het geloof in kwade heksen en zwevende vuurmannen kunnen handhaven. Hoe was dit mogelijk? Was er dan toch een kern van waarheid? Het is hieromtrent bijzonder interessant een blik terug te werpen op de eeuwen, die achter ons liggen.

Stuifzwammen (inkzwam)

Sagen over heksen, tovenarij, over vuurmannen, alvermannen en

weerwolven gaan tot vele eeuwen terug, ja zelfs tot de grijze oudheid. Onze verre voorouders zagen de lucht, het water en de wouden bevolkt met kwade, de mens vijandige wezens, die er voortdurend op uit waren verderf te zaaien. In een tijd, dat het volk grotendeels analfabeet was, vonden deze verhalen niet alleen een gretig gehoor, maar ook een vast geloof.

Vele in de natuur voorkomende verschijnselen zag men, indien onverklaarbaar, afkomstig van goede ofwel kwade geesten.

Daarbij leerde men de verborgen macht van bepaalde kruiden kennen en dit laatste nu is de basis van het geloof in hekserij en 'aanverwante duistere zaken'.

KENNIS DER KRUIDEN

De kennis der kruiden, dit wil zeggen van wilde planten in de natuur, stond vroeger bij bepaalde families op een zeer hoog peil, iets wat logisch verklaarbaar was. Artsen waren er in vroegere eeuwen maar weinig en dan nog alleen in de steden. Alleen in zeer ernstige gevallen van ziekte en dan nog als men voldoende welvarend was, deden bewoners van verafgelegen dorpen en gehuchten een beroep op de dokter.

Meestal behielp men zich met aftreksels van kruiden. Dit voor zover men hiermede zelf, of de 'naobers', op de hoogte waren van hun werking. In andere gevallen wendde men zich tot bepaalde kruidenkenners uit de omgeving, mensen, die hieromtrent te naam en faam bekend stonden. Deze nu, hetzij mannen of vrouwen, verzamelden, droogden en verkochten deze kruiden. Hun kennis berustte grotendeels op ervaring, overgenomen van voorgaande geslachten. Ook wisselde men ervaring uit met elders wonende kruidenkenners, iets dat nu nog voorkomt in de binnenlanden van Afrika. Typisch leek, dat dit werk veelal door vrouwen gebeurde. Maar ook dit was wel weer verklaarbaar, omdat het zoeken, het plukken en drogen der kruiden een lichte bezigheid was, welke eerder bij de vrouw dan bij de man thuishoorde. Zulke mensen zagen dit werk als hun beroep, zij leefde van de opbrengst.

Er waren echter bepaalde figuren van de toenmalige samenleving, die kruiden verzamelden met veel minder nobele bedoelingen dan voor normaal gebruik.

LIMBURG

Er groeien nu nog in ons Limburgse land een zestigtal kruiden, welke licht, matig tot zelfs zeer zwaar giftig zijn. Dit aantal was in vroeger eeuwen beslist veel groter.

Ingewijden kenden toen al (ja zelfs veel beter dan nu) de macht van bijvoorbeeld bilzekruid, van de doornappel, van het

Doornappel.

dolkruid (door onze oosterburen zwarte waanzin genoemd) verder

van de wilde monnikskap, bepaalde giftige paddenstoelen en stuifzwammen.

Zij wisten deze stoffen in zalven te binden en kenden de werking van de ingeademde dampen van de zogenaamde rookkruiden. Wat hasjen en LSD-gebruikers nu beleven, beleefden deze mensen al eeuwen geleden.

Druggebruik is dus beslist niet nieuw.

Giftige planten.

HOWA BINNENHUISDECORATIE

Nieuwstraat 12-14
6431 KT Hoensbroek
☎ 045- 5212900

SCHADENET - KOENEN

Breukerweg 178
6412 ZL Heerlen
☎ 045-5215450

BEGUNSTIGERS OOS GEBROOK

CADMUS FINANCIAL GROUP B.V.	HOENSBROEK
M. L'ORTYE	AMSTENRADE
PUNCTUA & PARTNERS - ACCOUNTANTS	HOENSBROEK
THE READ SHOP VROMEN	HOENSBROEK
C. VAN TILBURG	HOENSBROEK
VAN MELICK - HEERLIJK UIT HOENSBROEK	HOENSBROEK

moonen BOUW BV
BOUWKUNDIGADVIES

LÉON MEESEN OPTOMETRIE

Kouvenderstraat 17
6431 HA Hoensbroek

☎ 045-5212587